

TIEDOTE LUKION PÄIHDEKYSELYN 2025 TULOKSISTA

Haluamme välittää teille huoltajille ja koulun henkilökunnalle yhteisen tiedotteen koskien yläkoululla ja lukiolla tehtyä päihdekyselyä tammi-/helmikuussa 2025. Samantapainen kysely toteutettiin viime vuonna ja kysely toistetaan vuosittain. Vastajat olivat 1.–2. vuosikurssin opiskelijoita.

Nuorten keskuudessa on tullut valtakunnallisestikin esille nuuskaan liittyvää kokeilua sekä käyttöä. Nuorisotoimi on kouluttanut nuorisovaltuustolaiset Nuuska-agenteiksi, jotka ovat käyneet pitämässä nikotiinivaihtoehtoisia tunteja 4. lk-9. lk ja tämä on koettu hyväksi toimintamalliksi, joka on jo vakiintunutta toimintaa nuorten keskuudessa tehdystä ehkäisevästä päihdetyöstä. Nuorisotoimi käy vuosittain ehkäisevän päihdetyön viikolla 45 sekä yläkoululla että lukiolla pitämässä ehkäisevän päihdetyön merkeissä yhden oppitunnin.

Päihdekyselyyn vastasi 48 (50) lukiolaista. Kyselyssä tiedusteltiin tupakoinnin, nuuskaamisen, sähkötupakan, raha- ja digipelaamisen, alkoholin ja huumausaineiden tilannetta sekä onko näitä kokeiltu. Suluissa olevat lukemat ovat viime vuoden tuloksia, jolloin vuosittainen vertailu on helpompaa. Alla keskeisimpiä tuloksia

- Säännöllisesti tupakoiden määrä oli 1 (3). Tupakointia ilmoitti käyttävänsä vain viihteellä 4 (2) vastaajaa. 32 (30) vastaajaa ei tupakoi lainkaan. **Tupakoiden määrä on laskenut viime vuosista.**
- Nuuskan säännöllisiä käyttäjien määrä oli 1 (0). Kyselyssä 4 (4) myönsi kokeilleensa, 0 (0) vastasi käyttävänsä vain viihteellä. 43 (46) vastaajaa ei käytä nuuskaa lainkaan.
- Sähkötupakkaa kertoi käyttäneensä 1 (9), 4 (2) vastaajaa kertoi vain kokeilleensa tai käyttäneensä vain viihteellä. Säännöllisiä käyttäjiä ei ollut yhtään (0). 38 (37) vastaajaa ei käytä sähkötupakkaa lainkaan.
- Nikotiinituotteita koulupäivän aikana kertoi käyttävänsä 1 (1) vastaajaa ja 2 (1) ei käytä päivittäin
- Rahapelaamista (rahapeliautomaatit ja netissä olevat rahapelit) oli kokeillut 3 (3) ja 43 (47) ei pelaa lainkaan. Säännöllisesti pelaa 1 (0).
- Digipelaamista (tietokone-, konsoli- tai mobiilipelit) oli kokeillut/ei pelaa säännöllisesti 3 (10), useamman kerran kuukaudessa pelaa 6 (7), useamman kerran viikossa pelaa 11 (12) ja päivittäin pelaa 5 (8) vastaajaa. Vastaajista 17 (13) ei pelaa ollenkaan.
- Vastaajista 9 (9) kertoi käyttävänsä alkoholia. Kyselyn mukaan 16 (21) ei käytä alkoholia säännöllisesti, mutta on kokeillut. 7 (14) vastaajaa kertoi käyttävänsä alkoholia 1-4 krt/kk ja tätä useammin yksi (0) vastaajaa. Vastaajista 13 (11) kertoi käyttävänsä alkoholia harvemmin ja **27 (20) vastaajaa ei käytä alkoholia ollenkaan.**
- **Lääkkeitä päihdetarkoituksessa ei ollut kokeillut tai käyttänyt kukaan (1) vastaaja.**
- **Kannabista (marihuana/hasis) on käyttänyt 1 (1) vastaajaa. 47 (49) vastaajista ei käytä kannabista.**
- **Muita huumausaineita ei ollut kokeillut tai käyttänyt kukaan (1) vastaajaa.**
- **Impaamista ei ollut kokeillut tai käyttänyt kukaan vastaajaa.**
- **Ilokaasua ei ollut kokeillut tai käyttänyt kukaan vastaajaa.**
- Kysyttäessä, miltä olosi tuntui päihteiden vaikutuksen alaisena, vastattiin seuraavaa:
 - rentoutuneelta 7 (13)
 - miellyttävältä 6 (14)
 - energiseltä 6 (8)
 - huolettomalta 10 (13)
 - epämiellyttävältä 1 (0)
 - sekavalta 0 (4)
- 6 (8) vastaajaa kertoi, että heidän perheeseensä/lähipiiriinsä kuuluu joku, joka käyttää/on käyttänyt huumausaineita. 7 (5) vastaajaa ei ollut varmoja, mutta he epäilevät huumeiden käyttöä lähipiirissä.
- 10 (15) vastaajaa kertoi, että heidän perheeseensä/lähipiiriinsä kuuluu joku, joka käyttää runsaasti alkoholia. 6 (4) vastaajaa ei ollut varmoja, mutta he epäilevät runsasta alkoholin käyttöä.
- Kysyttäessä, tietääkö, mistä huumausaineita voi saada, 8 (5) vastaajaa vastasi tietävänsä. 0 (5) vastaajaa tiesi mistä Rautalammilta saa huumausaineita.
- 11 (11) vastaajaa tiesi koulusta jonkun, joka on kokeillut/käyttää huumausaineita ja 6 (8) epäilee jonkun käyttävän/ kokeilevan.
- 8 (7) tiesi ja 8 (5) epäilee tietävänsä koulusta jonkun, joka välittää päihteitä alaikäisille
- Perhe- tai lähipiiristä oli välitetty päihteitä 2 (3) vastaajalle.

- Kysyttäessä tuntemuksia viettäessä aikaa päihtyneen henkilön, vastattiin seuraavaa:
 - ahdistavalta 10 (15)
 - ikävältä 4 (10)
 - hauskalta/naurettavalta 9 (12)
 - kuvottavalta 5 (4)
 - olen myös itse ollut heidän seurassaan päihtynyt 4 (10)
 - pelottavalta 6 (10)
 - neutraalilta 16 (21)
 - jännittävältä 2 (8)
 - surulliselta 3 (9)

- Kysyttäessä miksi on kokeillut/käyttänyt päihteitä, vastattiin seuraavaa:
 - kaverit suostuttelivat 2 (3)
 - halusin kokeilla 11 (19)
 - kaipasin jännitystä 2 (2)
 - halusin saada pään sekaisin 1 (3)
 - halusin paeta pahaa oloa 5 (2)
 - halusin nollata ajatukset 4 (8)
 - halusin pitää hauskaa 10 (16)

Vastaajista 9 (10) ei tiedä mistä hakea apua, jos oma tai läheisten päihteidenkäyttö askarruttaa.

Tämän vuoden kyselyssä nousi esille alkoholin kokeilun ja käytön vähentyminen lukiolaisilla viime vuosiin verrattuna. Alkoholin käytön kokeilu ja käyttäminen kuvautui kyselyssä pääsääntöisesti positiivisena, kun taas ajan viettäminen päihtyneen henkilön seurassa kuvautui enemmän negatiivisena. Ilokaasua, kannabista, muita huumausaineita, imppaamista ei vastaajien kesken juurikaan esiinny. Muutama vastaaja kertoi kokeilleensa vapea eli sähkötipakkaa.

Kysyttäessä suhtautumista päihteiden käyttöön useat vastasivat hyväksyvänsä kohtuukäytön, kun siitä ei aiheudu haittoja/kustannuksia lähimpiirille/yhteiskunnalle. Lukiolaiset korostavat myös huoltajien vastuuta nuoren päihteidenkäytön suhteen.

Nuorisotoimen puolesta toivomme kyselyn vastauksista keskustelua nuorten kanssa kotona.

Varhainen puuttuminen on yksi tärkeimmistä keinoista päihdeongelmien ennaltaehkäisyssä. Nuorten onnellinen ja turvallinen tulevaisuus on meidän aikuisten yhteinen vastuu. Haluamme muistuttaa, että päihteiden välittäminen alaikäiselle on rikos **KOKO KYLÄ KASVATTA** 😊

Mikäli teillä herää kysymyksiä nuoren tai omasta päihteiden käytöstä, voitte ottaa yhteyttä mm. alla oleviin henkilöihin.

Etsivä nuorisotyöntekijä Nora Taurén p. 040 135 4922, nora.tauren@rautalampi.fi

Vapaa-aikasihteeri Inna Kääriäinen p. 040 576 5952, inna.kaariainen@rautalampi.fi

Koulunuorisotyöntekijä Janne Poikolainen p. 040 775 1091, janne.poikolainen@rautalampi.fi

Terveisin Minna, Janne ja Inna, nuorisotoimi